

Akademia Prawa

Piotr Pogonowski

Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne

Wydawnictwo C.H. Beck

Akademia Prawa

**Postępowanie
zabezpieczające
i egzekucyjne**

W sprzedaży:

A. Zieliński

POSTĘPOWANIE CYWILNE. KOMPENDIUM, wyd. 9

Skrypty Becka

K. Korzan

POSTĘPOWANIE NIEPROCESOWE, wyd. 2

Studia Prawnicze

K. Piasecki

POSTĘPOWANIE SPORNE ROZPOZNAWCZE

Studia Prawnicze

E. Marszałkowska-Krześ (red.)

POSTĘPOWANIE CYWILNE. PYTANIA. TABLICE

Ćwiczenia Becka

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO, wyd. 15

Wprowadzenie *M. Jędrzejewskiej*

Teksty Ustaw Becka

**KODEKS CYWILNY, KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO,
KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY**, wyd. 8

Edycja Sądowa

KODEKS CYWILNY Z WPROWADZENIEM, wyd. 20

Twoje Prawo

 www.edukacjaprawnicza.pl

Legalis Wielomodułowy System Informacji Prawnej www.legalis.pl

www.sklep.beck.pl

Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne

---

dr hab. Piotr Pogonowski
Profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Jana Pawła II

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2007

Redakcja: Ksenia Kwaśniak

© Wydawnictwo C. H. Beck 2007

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Gen. Zajączka 9, 01-518 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C. H. Beck
Drukarnia: P.W.P. INTERDRUK, Warszawa

ISBN 978-83-7483-441-4

Spis treści

---

	s.	Nb.
Wstęp	XI	
Wykaz skrótów	XIII	
Wykaz literatury	XVII	
Część I. Postępowanie zabezpieczające	1	1
Rozdział I. Istota, cel oraz funkcje zabezpieczenia i postępowania zabezpieczającego	3	1
§ 1. Uwagi wprowadzające	3	1
§ 2. Rodzaje zabezpieczeń	7	5
§ 3. Uwagi porównawcze	10	9
I. Austria	10	10
II. Niemcy	11	11
III. Szwajcaria	15	14
IV. Francja	17	16
V. Belgia	18	17
1. Postępowanie ugodowe	18	18
2. Postępowanie <i>referé</i>	19	19
3. <i>Referé</i> prowizoryczne	20	20

4. Postępowanie <i>sommaire en injonction de payer</i> . .	20	21
5. Postępowanie zabezpieczające	20	22
VI. Włochy	21	23
VII. Anglia i Walia	22	24
1. Zabezpieczenie konserwacyjne – <i>freezing injunctions</i> – <i>Mareva injunctions</i>	23	25
2. Polecenie przeszukania (poszukiwanie majątku)	23	26
VIII. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.	24	27
Rozdział II. Miejsce postępowania zabezpieczającego w systemie sądowego prawa postępowania cywilnego	25	28
Rozdział III. Dopuszczalność zabezpieczenia	31	36
Rozdział IV. Przesłanki skutecznego udzielenia zabezpieczenia roszczenia przez sąd.	41	46
Rozdział V. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych	49	53
Rozdział VI. Zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych.	64	75
Rozdział VII. Przebieg postępowania zabezpieczającego (dynamika postępowania).	67	77
§ 4. Wszczęcie postępowania zabezpieczającego	67	78
I. Wnioskodawca	68	79
II. Treść wniosku o udzielenie zabezpieczenia	70	81
III. Termin do złożenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia	72	88
§ 5. Rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia	73	89
I. Sąd właściwy do rozpoznania wniosku	73	89
II. Skład sądu	75	92
III. Rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia	76	93
§ 6. Orzeczenie o udzieleniu zabezpieczenia	77	94
§ 7. Zaskarżenie orzeczenia sądu.	81	97
§ 8. Rozpoznanie zażalenia przez sąd II instancji.	82	100
I. Orzeczenie sądu II instancji.	82	100
II. Dopuszczalność środków zaskarżenia do Sądu Najwyższego	83	101
Rozdział VIII. Wykonanie zabezpieczenia. Rozszerzona skuteczność postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia	85	102

Rozdział IX. Upadek zabezpieczenia	88	106
Rozdział X. Koszty postępowania zabezpieczającego	90	108
Rozdział XI. Odszkodowanie za szkodę spowodowaną udzieleniem zabezpieczenia	93	112
Rozdział XII. Zabezpieczenie roszczeń w postępowaniu upadłościowym.	95	114
Rozdział XIII. Zabezpieczenie dowodów	97	117
Część II. Egzekucja i postępowanie egzekucyjne	99	118
Rozdział XIV. Zagadnienia wstępne	101	118
§ 9. Pojęcie egzekucji i postępowania egzekucyjnego. Aksjologiczne podstawy egzekucji.	101	118
§ 10. Przesłanki postępowania egzekucyjnego	109	129
§ 11. Zasady postępowania egzekucyjnego	111	134
I. Zasada poszanowania godności człowieka	113	136
II. Zasada prawa do wysłuchania.	113	136
III. Zasada formalizmu	116	138
IV. Zasada dyspozycyjności	116	139
§ 12. Rodzaje i sposoby egzekucji	118	140
§ 13. Źródła prawa egzekucyjnego	123	153
Rozdział XV. Podmioty, uczestnicy i organy postępowania egzekucyjnego.	126	156
Rozdział XVI. Podstawa egzekucji.	138	164
Rozdział XVII. Dynamika postępowania egzekucyjnego.	155	183
§ 14. Wszczęcie egzekucji	155	183
§ 15. Zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego	161	196
§ 16. Środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym	168	207
Rozdział XVIII. Wyłączenia spod egzekucji	174	213
Rozdział XIX. Powództwa przeciwegzekucyjne	179	217
Rozdział XX. Egzekucja świadczeń pieniężnych.	188	223
§ 17. Uwagi ogólne	188	223
§ 18. Egzekucja z ruchomości	191	226
§ 19. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę.	203	240

§ 20. Egzekucja z rachunku bankowego i z rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową.	208	246
§ 21. Egzekucja z innych wierzytelności.	213	252
§ 22. Egzekucja z innych praw majątkowych.	219	268
§ 23. Egzekucja z nieruchomości	226	282
I. Zajęcie nieruchomości	231	285
II. Opis i oszacowanie zajętej nieruchomości	239	299
III. Obwieszczenie o licytacji.	242	308
IV. Warunki licytacyjne	244	314
V. Licytacja	247	320
VI. Przybicie.	252	336
VII. Przysądzenie własności.	255	346
§ 24. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego	259	351
§ 25. Uproszczona egzekucja z nieruchomości	261	353
§ 26. Egzekucja ze statków morskich	264	359
§ 27. Podział sumy uzyskanej z egzekucji	265	365
I. Plan podziału i pierwszeństwo zaspokojenia wierzytelności	269	374
II. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę.	273	378
III. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych	274	379
IV. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości	274	380
Rozdział XXI. Egzekucja świadczeń niepieniężnych	277	381
Rozdział XXII. Egzekucja z udziałem Skarbu Państwa i przedsiębiorców	285	403
§ 28. Egzekucja z udziałem Skarbu Państwa	286	404
§ 29. Egzekucja z udziałem przedsiębiorcy	288	406
§ 30. Egzekucja przez zarząd przymusowy	289	408
§ 31. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	298	424
Rozdział XXIII. Egzekucja celem zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej.	303	433
Rozdział XXIV. Egzekucja świadczeń alimentacyjnych	306	438

Rozdział XXV. Koszty egzekucji sądowej	313	453
Rozdział XXVI. Stosunek sądowego postępowania egzekucyjnego do innych postępowań wykonawczych.	322	463
Indeks rzeczowy	327	

Wstęp

Zabezpieczenie roszczenia procesowego, jak i przymusowe wykonanie tytułu wykonawczego w drodze postępowania egzekucyjnego było przedmiotem wielu wartościowych opracowań o charakterze monograficznym, podręcznikowym, komentatorskim i przyczynkarskim. Wynika to z faktu, że oba te postępowania pełnią bardzo ważną rolę w systemie ochrony udzielanej w sądowym postępowaniu cywilnym. Postępowanie zabezpieczające stanowi instrumentarium prawne umożliwiające rzeczywiste zaspokojenie uprawnionego w drodze zastosowania środków tymczasowych, egzekucja i postępowanie z nią związane stanowią uwienczenie prawa do sądu oraz uzyskania efektywnej ochrony sądowej.

W ostatnich nowelach Kodeksu postępowania cywilnego od 2004 r. w bardzo szerokim zakresie zmieniono przepisy dotyczące obu tych postępowań. Istotne są także przepisy UE w tym zakresie. Postępowanie zabezpieczające „wyemancypowało” stając się niekiedy ostatecznym remedium procesowym – znalazło to swój wyraz m.in. w wydzieleniu przepisów je regulujących w oddzielną część Kodeksu. Postępowanie egzekucyjne zostało zmienione w kierunku uczy-

nienia z niego rzeczywistego środka uzyskiwania ochrony prawnej w gospodarce rynkowej. Proces zmian Kodeksu postępowania cywilnego nie jest zakończony. W Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad szerszą przebudową postępowania cywilnego – także w zakresie egzekucji, czego owocem jest ogłoszony i dyskutowany projekt stosownej noweli.

Wszystkie te zdarzenia powodują konieczność przedstawienia aktualnego stanu przepisów dotyczących tych dwóch ważnych części składowych sądowego postępowania cywilnego. Dlatego też wydaje się uzasadnione opracowanie niniejszej pozycji z myślą przede wszystkim o studentach, praktykach i wszystkich zainteresowanych.

Pomimo zmiany charakteru postępowania zabezpieczającego, tradycyjnie w jednym opracowaniu znalazły się zarówno rozważania dotyczące tego postępowania, jak i postępowania egzekucyjnego.

W pracy uwzględniono stan prawa i literatury na dzień 31 stycznia 2007 r.

Warszawa, styczeń 2007 r.

dr hab. *Piotr Pogonowski*

Wykaz skrótów

---

1. Źródła prawa

CPC	francuski Kodeks postępowania cywilnego (<i>Code de procedure civile</i>)
<i>d.KPC</i>	<i>Kodeks postępowania cywilnego z 1930 r.</i>
EO	austriackie rozporządzenie w sprawie tytułu egzekucyjnego (<i>Executionsordnung</i>)
KC	Kodeks cywilny
<i>KH</i>	<i>Kodeks handlowy</i>
KomSEgzU	ustawa z 29.8.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.)
KP	Kodeks pracy
KPC	Kodeks postępowania cywilnego
KR	<i>Kodeks rodzinny z 1950 r.</i>
KRO	Kodeks rodzinny i opiekuńczy
KSCU	ustawa z 28.7.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.)
KSH	Kodeks spółek handlowych

KWU	ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.)
KZ	<i>Kodeks zobowiązań</i>
PrUpNaprz	ustawa z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.)
PWKPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 297 ze zm.)
SchKG	federalna ustawa z 11.4.1889 r. o ściąganiu należności i upadłości (ustawa szwajcarska)
ZGB	szwajcarski Kodeks cywilny
ZPO	niemiecki Kodeks postępowania cywilnego (<i>Zivilprozessordnung</i>)

2. Czasopisma

AUWr	Acta Universitatis Wratislaviensis
Biul. Inf. SN	Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
Dz.U.	Dziennik Ustaw
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSPika	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
MP	Monitor Polski
MoP	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
NPC	Nowy Proces Cywilny
Orz. Gosp.	Orzecznictwo Gospodarcze
Pal.	Palestra
PB	Prawo Bankowe
PE	Prawo Egzekucyjne
PES	Problemy Egzekucji Sądowej
PiP	Państwo i Prawo
PiZS	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PL	Przegląd Legislacyjny
PPC	Polski Proces Cywilny

PPE	Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PP	Przegląd Podatkowy
PS	Przegląd Sądowy
Pr. Spół.	Prawo Spółek
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
Prz. Sejm.	Przegląd Sejmowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	Rejent
RNP KUL	Roczniki Nauk Prawnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SC	Studia Cywilistyczne
SP	Studia Prawnicze
Wok.	Wokanda
ZNUŁ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego
ZZP	<i>Zeitschrift für Zivilprozess</i>

3. Organy orzekające

SN	Sąd Najwyższy
SN (7)	Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów

4. Inne skrótóy

art.	artykuł
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
nast.	następna (y, e)
Nb.	numer brzegowy
orz.	orzeczenie
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
s.	strona
tekst jedn.	tekst jednolity
tj.	to jest
tzn.	to znaczy
uchw.	uchwała
ust.	ustęp
w zw.	w związku
wyr.	wyrok
zd.	zdanie
zob.	zobacz

Wykaz literatury

---

1. Podręczniki

- G. Bellagamba, G. Cariti, L'escuzione civile*, Milano 1996.
- W. Broniewicz*, Postępowanie cywilne w zarysie, wyd. 8, Warszawa 2005.
- L. Cadet, Droit judiciaire privé*, Paris 1998.
- A. Deixler-Hübner, T. Klicka*, Zivilverfahren, 4. Auflage, Wien 2005.
- H. W. Fasching*, Lehrbuch des österreichischen Zivilprozessrecht, 2. Auflage, Wien 1990.
- F. Goldman*, Justice and civil procedure in Japan, New York 2004.
- M. Guldener*, Schweizerisches Zivilprozessrecht, 3. Auflage, Zürich 1979.
- J. Jodłowski, Z. Resich, J. Lapierre, T. Misiuk-Jodłowska, K. Weitz*, Postępowanie cywilne, wyd. 4, Warszawa 2005.
- A. Karnicka-Kawczyńska, J. Kawczyński*, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, wyd. 2, Warszawa 2002.
- Z. Knypl*, Postępowanie zabezpieczające, Sopot 2006.
- H. Koch, F. Diedrich*, Civil procedure in Germany, München 1998.
- F. Kruszelnicki*, Zarys systemu polskiego prawa egzekucyjnego i zabezpieczającego, Warszawa 1934.
- B. Lindell*, Civil procedure in Sweden, Uppsala 2004.

- A. Lugo, C. de Angelis, Manuale di diritto processuale civile, 15 ed., Milano 2005.
- A. Marciniak, Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych, Warszawa 2005.
- P. L. Murray, R. Stürner, German civil justice, Durham 2004.
- R. Perrot, Ph. Thery, Procédures civiles d'exécution, Paris 2000.
- Z. Radwański, Prawo cywilne, część ogólna, Warszawa 2005.
- W. Rechberger, P. Oberhammer, Exekutionsrecht, 3. Auflage, Wien 2002.
- W. Siedlecki, Z. Świeboda, Postępowanie nieprocesowe, Warszawa 2001.
- Z. Szczurek, Egzekucja sądowa w sprawach cywilnych. Część ogólna, Sopot 2005.
- J. Świeczkowski, Uproszczona egzekucja z nieruchomości, Sopot 2005.
- M. Waligórski, Polskie prawo procesowe cywilne. Funkcja i struktura procesu, Warszawa 1947.
- E. Wengerek, Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych, Warszawa 1978.
- E. Werlauff, Civil procedure in Denmark, Copenhagen 2001.
- A. Wróbel (red.), Stosowanie prawa UE przez sądy, Kraków 2005.
- F. Zedler, Postępowanie upadłościowe i naprawcze w zarysie, Kraków 2004.

2. Komentarze

- M. Allierhand, Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, cz. II, Lwów 1933.
- A. Baumbach, W. Lauterbach, J. Albers, P. Hartmann, Zivilprozessordnung, 62. Auflage, München 2004.
- F. Baur, R. Stürner, A. Schönke, Zwangsvollstreckungs – Konkurs – und Vergleichtsrecht, Heidelberg 1983.
- A. Jakubecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Praktyczny komentarz, Kraków 2005.
- L. Cadiet, Code de procédure civile, Paris 2005.
- S. Dalka, J. Rodziewicz, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz do części drugiej kodeksu postępowania cywilnego, Gdańsk 1994.
- T. Ereciński (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, cz. I – postępowanie rozpoznawcze, cz. II – postępowanie zabezpieczające, t. 3, Warszawa 2006.
- J. Jankowski, Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji. Komentarz, Warszawa 2000.
- Z. Knypl, Z. Merchel, Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji. Komentarz, Sopot 2004.

- J. Korzonek*, Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające. Część II Kodeksu postępowania cywilnego, t. II, Kraków 1934.
- J. Kropholler*, Europäisches Zivilprozessrecht. Kommentar zu EuGVO und Lugano-Übereinkommen, 7. Auflage, Heidelberg 2002.
- J. J. Litauer*, Komentarz do procedury cywilnej, Warszawa 1933.
- K. Piasecki* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, wyd. 4, t. I, Warszawa 2006.
- K. Piasecki* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, wyd. 3, t. II, Warszawa 2002.
- H. Pietrkowski*, Komentarz do części II Kodeksu postępowania cywilnego, Warszawa 2006.
- L. Rosenberg, H. F. Gaul, E. Schilken*, Zwangsvollstreckungsrecht, 11. Auflage, München 1997.
- H. Thomas, H. Putzo*, Zivilprozessordnung, 27. Auflage, München 2005.
- Z. Szczurek* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, wyd. 3, Sopot 2005.
- Z. Świeboda*, Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część druga: Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, wyd. 3, Warszawa 2004.
- H. Thomas, H. Putzo*, Zivilprozessordnung, 27. Auflage, München 2005.
- M. Uliasz*, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do nowelizacji, wyd. 2, Warszawa 2006.
- E. Wengerek, M. Tyczka*, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz do części drugiej Kodeksu postępowania cywilnego, oprac. E. Wengerek, M. Tyczka, wyd. 3, Warszawa 1998.
- F. Zedler*, Postępowanie zabezpieczające. Komentarz i orzecznictwo do Kodeksu postępowania cywilnego, t. 1–4, Toruń 1995.
- A. Zieliński*, Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Komentarz, wyd. 5, Warszawa 2006.
- A. Zieliński* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2006.

3. Monografie

- E. Bażyńska*, Odpowiedzialność odszkodowawcza za wykonywanie władzy publicznej, Warszawa 2006.
- M. Bączyk, J. A. Piszczek, E. Radomska, M. Wilke* (red.), Księga Pamiątkowa ku Czci Profesora Leopolda Steckiego, Toruń 1997.
- G. Bieniek, H. Pietrkowski*, Reprezentacja Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, Warszawa 2006.
- B. Bładowski*, Zażalenie w postępowaniu cywilnym, wyd. 2, Kraków 2006.